

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

**T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü**

Sayı : B.03.0.UİG.0.00.00.06/010.06.02/9-1

31/10/2011

Konu :Yabancıların Ölüm Olaylarının Bildirilmesi ve
Ölen Yabancıların Terekelerine Uygulanacak Esaslar

**GENELGE
No: 71/1**

Yabancı ülke vatandaşlarının ölüm olaylarının bildirilmesine dair 01/01/2006 tarihli ve 71 sayılı Genelgenin, uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar nedeniyle güncellenmesine ihtiyaç duyulmuş, ayrıca; anılan kişilerin terekelerine uygulanacak esaslara bu Genelgede yer verilmiştir.

**I. YABANCI UYRUKLULARIN ÖLÜM OLAYLARININ
BİLDİRİLMESİ**

(1) Tarafı olduğumuz “Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi”nin 37nci maddesi, “Kabul Eden Devlet” yetkili makamı olarak Gönderen Devlet’in bir vatandaşının vefatı halinde ölüm olayının ilgili konsolosluğa bildirilmesini amir bulunmakta, benzer hükümler Ülkemizin taraf bulunduğu ikili Konsolosluk Sözleşmelerinde de yer almaktadır. “Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi”ne taraf devletlerin listesi (EK-1)’de, ikili konsolosluk sözleşmesi akdetmiş olduğumuz ülkelerin listesi ise (EK-2)’de gösterilmiştir.

(2) Bu bağlamda, adli bir olay sonucu yabancı uyrukluların vefatı halinde;

a) Ölü muayene ve otopsi işlemlerinin Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 87 ila 89’uncu maddelerinde ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun 18/10/2011 tarihli ve B.03.1.HSK.0.70.12.04-010.06.02-165-2011 sayılı “Ölü muayene ve otopsi işlemleri” konulu 9 numaralı Genelgesinde belirtilen esaslar dairesinde icrası,

b) Ekte bulunan “1963 Viyana Konsolosluk Sözleşmesi’nin 37 nci maddesine göre, ölen yabancılar hakkında bildirim formu”nun (EK-3) olayın nerede, nasıl ve ne zaman vuku bulduğunun ve varsa failerin açıklama bölümünde ayrıntılı olarak gösterilmek suretiyle eksiksiz doldurularak

UHDİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / 71-1 NOLU GENELGE

“<http://www.mfa.gov.tr/verlesik-diplomatik-ve-konsuler-misyonlar.tr.mfa>” adresinde **faks numaraları bulunan ilgili konsolosluklara doğrudan iletilmesi** ve Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğünün **(0 312 292 27 20) numaralı faksına** bilgi verilmesi, ayrıca; Bakanlığımızın UYAP Sistemi üzerinden bilgilendirilmesi,

Gerekmektedir.

(3) Cumhuriyet başsavcılığınca ilgili konsolosluka göndereceği evraka, ayrıca;

a) Ölümün ne şekilde meydana geldiği bildirilecek, olayla ilgili otopsi raporu, ölü muayene tutanağı, trafik kaza raporu gibi belgelerin birer örneği,

b) Ölümün, ölenin memleketinde nüfusa işlenebilmesi için iki nüsha ölüm belgesi,

c) Ölenin kimliğini ve adresini tespiti yarar pasaport, ehliyet, kimlik kartı v.s. belgelerin aslı veya örneği,

d) Ölenin cesedi konsoloslukça teslim alınmamışsa cesedin ne yapıldığını, gömülmüşse mezarın yerini bildiren bir yazı,

e) Tereke eşyasının yabancı ve Türk paraları dahil listesi ile birlikte bu eşyanın ne şekilde teslim alınacağı sorulduğu bir yazı,

Eklenecektir.

(4) Ölüm, trafik kazası sonucu meydana gelmiş ise;

a) Kazada birden fazla ölü veya yaralı varsa, olay yerindeki eşya, para ve belgeler birbirine karıştırılmadan, kimin üstünden çıktığı veya kime ait olduğu belli olanlar belirtilerek ayrı torba ve zarflarda korunacak, kişiler üzerinde çıkmayıp da olay yerinde bulunan eşyanın bütün nitelikleri, ne şekilde ve nerede buldukları belirtilecek ve mümkünse kime ait oldukları araştırılıp saptanarak, tutanaklara geçirilecektir.

b) Trafik kazasına karışan diğer kişilerin açık kimlik ve adresleri de tespit edilerek, kime ait olduğu belli olmayıp diğerlerine karışmış tereke eşyası hakkında bilgileri sorulacak, bütün eşya ve paraların ayrı ayrı sahiplerinin bulunmasına çalışılacaktır.

(5) Diğer taraftan, “Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesinde sadece yabancı uyruklu şahsın ölümünün bildirilmesi öngörülmüş olup, cesedin teslimi ve ülkesine nakline ilişkin bir düzenleme mevcut değildir.

Buna göre, konuyla ilgili ikili ve çok taraflı sözleşme ve bu çerçevede Cenazelerin Nakline Dair Anlaşma hükümleri saklı kalmak

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

kaydıyla, iç hukukumuz hükümleri uyarınca, bu bağlamda Adli Tıp Kurumu Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 10'uncu maddesinin (c) bendinde belirtildiği şekilde işlem yapılması gerekmektedir.

**II. CENAZELERİN NAKLINE DAİR ANLAŞMA
HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI**

(6) Avrupa Konseyi bünyesinde gerçekleştirilen ve (EK-4)'de taraf ülkelerin gösterildiği Ülkemizin de taraf olduğu "Cenazelerin Nakline Dair Anlaşma" ile; cenazelerin uluslararası nakli için gerekli formaliteler basitleştirilmiştir. Anılan Anlaşmaya taraf ülke vatandaşı olsun veya olmasın, adli bir olay sonucu vefat eden yabancı uyruklu şahsın cenazesinin Başkonsolosluk mensubuna teslimi suretiyle ülkesine nakli mümkün olup, bu durumda 1593 sayılı Umumî Hıfzısıhha Kanunu'nun 230 ila 233'üncü maddeleri hükümleri ile Sağlık Bakanlığınca Belediyelere verilen talimatlar esas alınacaktır.

(7) Ölen ve kimlik tespiti yapılan yabancı uyruklu kişinin naaşının ailesi, yakınları veya ilgili diplomatik ve konsolosluk temsilciliklerince teslim alınmaması halinde, iç hukukumuz hükümleri çerçevesinde defin işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

**III. AHVALİ ŞAHSİYE KONUSUNDA MİLLETLERARASI
MALUMAT TEATİSİ HAKKINDA SÖZLEŞME İLE KİŞİ HALLERİ
KONUSUNDA MİLLETLERARASI KARŞILIKLI BİLGİ
VERİLMESİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNİN
UYGULANMASI**

(8) (EK-5) de taraf devletlerin gösterildiği 06/07/1962 tarih ve 63 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunarak 08/10/1962 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren "Ahvali Şahsiye Konusunda Milletlerarası Malumat Teatisi Hakkında Sözleşme"nin 1'inci maddesi; "Âkit Devletlerden birinin ülkesi üzerinde vazife gören her Ahvali Şahsiye Memuru'nun bir ölüm belgesi düzenlerken, ölenin doğum yeri, diğer Âkit Devletlerden birisinin ülkesinde bulunduğu takdirde, keyfiyetten o yerin Ahvali Şahsiye Memuruna haber vereceği"

Hükmünü içermektedir.

(9) Fransa ile birlikte tarafı bulunduğumuz ve 11/06/2003 tarihli ve 4887 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunarak 17/06/2003 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren "Kişi Halleri Konusunda Milletlerarası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşme"nin 4'üncü maddesi ise;

“(1) Bir âkit Devletin nüfus memuru, nüfus kütüğüne ölüm kaydını işlerse, ölen kişinin doğum yeri şayet başka bir âkit Devletin toprakları üzerinde bulunuyorsa, o yerin nüfus memuruna ölüm belgesi örneğini gönderir.

(2) Ölen kişi evliyse ve eşinin doğum yeri veya evlenme yeri başka bir âkit Devletin toprakları üzerinde bulunuyorsa, nüfus memuru o yerin nüfus memuruna ölüm belgesi örneğini gönderir.”

Hükmünü ihtiva etmektedir.

Anılan Sözleşmenin 16. maddesindeki “4 Eylül 1958 tarihinde İstanbul’da imzalanan Kişisel Hal Konusunda Uluslararası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye birlikte taraf olan Devletler arasındaki ilişkilerde bu 2. Sözleşme, öncekinin yerine geçer.” hükmü gereğince yukarıda ifade edilen Sözleşmelere aynı ülkelerin taraf olması durumunda, yeni tarihli olan uygulama alanı kazanacaktır. “Kişi Halleri Konusunda Milletlerarası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşme”yi Ülkemiz yanında halen Fransa, Yunanistan, İtalya, Portekiz imzalamış olup, yukarıda da ifade edildiği üzere, Ülkemiz yanında henüz sadece Fransa onaylamıştır.

(10) Yukarıda sözü edilen sözleşmelerin âkit taraflar arasında etkin bir şekilde uygulanması için, ölen yabancı uyruklu şahıslar hakkında en kısa sürede nüfus müdürlüklerine bilgi verilmesi gerekmektedir.

IV. İNTERPOL’DEN SİYAH BÜLTEN DÜZENLETTİRİLMESİ TALEPLERİ

(11) Kimliği saptanamayan, ancak yabancı uyruklu olduğuna dair belirtiler olan bir cesedin bulunması hâlinde, kimliğinin tespiti amacıyla hakkında İnterpol Genel Sekreterliğince “Siyah Bülten” düzenlenmesini talep etme olanağı bulunduğundan, bu durumda Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilenler dışında, aşağıdaki hususlar özellikle araştırılmalıdır:

- a) Ölümün tahmini tarihi,
- b) Cinsiyeti, (erkek, kadın, belirsiz)
- c) Yaklaşık yaşı,
- d) Medenî durumu ya da medenî durum unsurları,
- e) Mümkün olduğunca eşkâli (baş yapısı, ağırlık, saçlar, gözler, vs.)
- f) Dişlerin durumu (Çürük, dolgu, protez vs.),
- g) Özel belirtiler (yaralar, dövme, benler, deforme özellikler, uzuv eksiklikleri, gözlük, lens vs.),

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

h) Cephe ve profilden yüz fotoğrafları,

i) Kimliği belirlemeye yarayacak her türlü eşya (kolye, yüzük künye vs.), **i)** Elbiseler (elbise tipi, çeşidi, kumaşın desen ve rengi, aşınma derecesi, imalâtın markası, boya veya temizleyici markası),

j) Mücevherler (ayar, tarih ve değer kayıt belgeleri),

k) Bagajlar dahil diğer kişisel eşyalar.

(12) Bu tür bir olayla karşılaşıldığı takdirde, ölü muayene ve otopsi tutanağı, defin ruhsatı ve yukarıda belirtilen belge ve bilgilerin iki takım halinde hazırlanarak **“Siyah Bülten”** düzenlenmesi istemi ile Bakanlığımıza gönderilmesi, fail veya faillerin bulunmaması hâlinde, soruşturma evrakının daimî arama defterine kaydedilerek zamanaşımı süresi sonuna kadar araştırılması gerekmektedir.

**V. TÜRKİYE’DE ÖLEN YABANCILARIN TEREKELERİNE
UYGULANACAK ESASLAR**

(13) Yargı çevreleri içinde adlî bir olay sonucu yabancı uyrukluların vefatı halinde Cumhuriyet başsavcılıkları, cezaî yönden gerekli araştırma ve soruşturmayı yapıp bu evraka yabancı uyruklu ölünün terekesini teşkil eden eşya listesini ekledikten sonra, Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre işlem yapılması için keyfiyeti derhal yerel Tereke Hakimliğine intikal ettirecektir.

(14) Adli bir olay nedeniyle veya olağan nedenlerle gerçekleşen yabancıların ölüm olayları sonucunda duruma vaziyet eden Tereke Hakimliği, bulunan eşya ve yabancı paraların aynen muhafazasını sağlayacak, yabancı paralar Türk parasına çevrilmeyecektir. Keza, **Tereke Hakimliği ölenin mirasçılarının saptanması ve terekenin tasfiyesi ile meşgul olmayacak, bu işleri ilgili konsolosluk yapacaktır.**

(15) Bilindiği üzere Türkiye’nin yabancı devletlerle akdettiği Konsolosluk Anlaşma ve Sözleşmelerinde, konsolosların ölüm, veraset ve kayyımlik ile ilgili görev ve yetkileri belirlenmiş, gönderen devletin bir vatandaşının kabul eden devlette geçici olarak bulunmakta iken bu ülkede ölmesi halinde, bıraktığı para ve şahsî eşyanın gönderen devletin konsolosluğuna teslim edileceği konusunda hükümler yer almıştır.

(16) Uygulamada, yabancı devlet vatandaşlarının Türkiye’de geçici olarak bulunmakta iken ölümleri halinde keyfiyet diplomatik kanaldan mensubu oldukları yabancı devlet temsilciliğine iletilerek eşya ve paranın, ilgili konsolosluk görevlisi tarafından alınması istenmektedir.

UHDİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / 71-1 NOLU GENELGE

(17) Bu sebeple, Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi ve ikili anlaşmalar gereğince, Türkiye’de geçici olarak bulunmakta iken ölen yabancı devlet vatandaşlarının bıraktığı menkul eşya ve paranın ilgili konsolosluk görevlisi tarafından teslim alınması için, tereke eşyası ve paranın listesi ile birlikte ölümün ne şekilde meydana geldiğine ve olaya ilişkin bilgi ve belgeleri ve varsa nüfus kaydı, pasaport, sürücü belgeleri gibi ölene ait kimlik bilgilerini içeren ve tereke eşyası ile paranın ne şekilde teslim alınacağına sorulduğu bir yazı diplomatik kanaldan ilgili yabancı devlet temsilciliğine iletilmek üzere Bakanlığımıza gönderilir.

(18) İş bu Genelge ile Yabancıların Ölüm Olaylarının Bildirilmesi konulu 01/01/2006 tarihli ve 71 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

(19) Bu Genelgenin ekleri, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından ihtiyaç duyulduğunda güncellenerek www.uhdigm.adalet.gov.tr web adresinde yayımlanacaktır.

Yabancı uyrukluların ölüm olayları, cenaze nakilleri ve ahvali şahsiye konuları ile kimliği saptanamayan cesetlere ilişkin Siyah Bülten düzenletirilmesi ve ölen yabancılara ait tereke işlemleri hususunda yukarıda açıklamaların dikkate alınmasını rica ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EKLER:

EK-1 “Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi”ne taraf Ülkeler.

EK-2 Konsolosluk İlişkileri Hakkında Aramızda İkili Anlaşma Bulunan Ülkeler.

EK-3 Ölen Yabancılar Hakkında Bildirim Formu.

EK-4 Avrupa Konseyi “Cenazelerin Nakline Dair Anlaşma” ya Taraf Ülkeler.

EK-5 “Ahvali Şahsiye Konusunda Milletlerarası Malumat Teatisi Hakkında Sözleşme”ye Taraf Ülkeler.

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

EK: 1

**“Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi”ne taraf
Ülkeler Listesi:**

A.B.D., Almanya, Andorra, Angola, Antigua ve Barbuda, Aruba, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bahama, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Belçika, Belize, Benin, Beyaz Rusya (Belarus), Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık (İngiltere), Bolivya, Bosna-Hersek, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burkina Faso, Bhutan, Cezayir, Cibuti, Çek Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Dominika, Ekvador, El Salvador, Ekvator Ginesi, Endonezya, Eritre, Ermenistan, Estonya, Fas, Fiji, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gana, Gine, Grenada, Guatemala, Guyana, Güney Afrika, Güney Kore, Gürcistan, Haiti, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, Hollanda Antileri, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Jamaika, Japonya, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Karadağ, Kazakistan, Kenya, Kırgızistan, Kolombiya, Kosta Rika, Kiribati, Kuveyt, Kuzey Kore, Küba, Laos, Lesotho, Letonya, Liberya, Libya, Lihtenştayn, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Madagaskar, Makedonya, Malavi, Maldiv Adaları, Malezya, Mali, Malta, Marşal Adaları, Mauritius, Meksika, Mısır, Mikronezya, Monako, Myanmar, Moğolistan, Moldova, Moritanya, Mozambik, Namibya, Nepal, Nijer, Nijerya, Nikaragua, Norveç, Özbekistan, Pakistan, Panama, Papua Yeni Gine, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Saint Vincent ve Grenadinler, Romanya, Rusya Federasyonu, Ruanda, Samoa, Santa Lucia, Sao Tome ve Principe, Senegal, Seyşel Adaları, Sırbistan, Slovenya, Slovakya, Somali, Sri Lanka, Sudan, Surinam, Suriye, Suudi Arabistan, Şili, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Timor-Leste, Togo, Tonga, Trinidad ve Tobago, Tunus, Tuvalu, Türkmenistan, Ukrayna, Umman, Uruguay, Ürdün, Vanuatu, Vatikan, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yeni Zelanda, Yeşil Burun (Cape Verde), Yunanistan ve Zimbabve taraf bulunmaktadır.

EK: 2

**Konsolosluk İlişkileri Hakkında Aramızda İkili Anlaşma
Bulunan Ülkeler:**

Afganistan
Almanya
Arnavutluk
Azerbaycan
Belçika
Bosna-Hersek
Bulgaristan
Cezayir
Çek Cumhuriyeti
Çin Halk Cumhuriyeti
Gürcistan
Hırvatistan
İtalya
Kazakistan
Kırgızistan
Libya
Litvanya
Lübnan
Makedonya
Macaristan
Mısır
Moldova
Özbekistan
Polonya
Romanya
Rusya Federasyonu
Sırbistan
Karadağ
Slovakya
Suriye
Tunus
Türkmenistan
Ukrayna

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

EK: 3

1963 VİYANA KONSOLOSLUK SÖZLEŞMESİNİN 37'NCİ
MADDESİNE GÖRE ÖLEN YABANCILAR HAKKINDA BİLDİRİM
FORMU

*NOTIFICATION FORM IN CASE OF DEATH OF A
FOREIGN PERSON WITH RESPECT TO ARTICLE 37 OF 1963
VIENNA CONVENTION ON CONSULAR AFFAIRS*

1. BİLDİREN MAKAM: /FROM:
2. BİLDİRİLEN MAKAM: /TU:
3. ADI-SOYADI: /NAME-FAMILY NAME:
4. UYRUĞU: /NATIONALITY:
5. AÇIK KİMLİĞİ: /IDENTIFICATION:
6. PASAPORT NO: /PASS NO:
7. İKAMET TEZKERESİ NO: /RESIDENCE PERMIT NO:
8. OLAY TARİHİ ve YERİ: /DATE AND PLACE OF THE
INCIDENT:
9. AÇIKLAMA: /EXPLANATION:
10. HALEN BULUNDUĞU YER: /PRESENT LOCATION:

EK: 4

Avrupa Konseyi “Cenazelerin Nakline Dair Anlaşma”ya Taraf Ülkeler:

Andorra
Avusturya
Belçika
Estonya
Finlandiya
Fransa
Hollanda
İspanya
İsveç
İsviçre
İzlanda
Letonya
Litvanya
Lüksemburg
Moldova
Norveç
Portekiz
Slovakya
Slovenya
Yunanistan

**YABANCILARIN ÖLÜM OLAYLARININ BİLDİRİLMESİ VE ÖLEN
YABANCILARIN TEREKELERİNE UYGULANACAK ESASLAR**

EK: 5

**“Ahvali Şahsiye Konusunda Milletlerarası Malumat Teatisi
Hakkında Sözleşme”ye Taraf Ülkeler Listesi:**

Almanya,
Belçika,
Fransa,
Lüksemburg,
Hollanda,
Avusturya,
İtalya,
Portekiz,
İspanya,
Polonya,
Türkiye